

Eva och Pål möter Gilbert 80 år

Från samtal med Gilbert. 2017-09-24 Redigerat 2018 02 06:

Kalvsund är en ö med ca 200 invånare där man brukar säga ”hej” till alla man möter på väg till färjan. Ett vänligt tilltal! Kalvsund kan liknas vid ett Sverige i miniatyr där samhällsutvecklingens olika trender genom åren avspeglats i den lilla världen. Farfar var entreprenör i fiskbranschen och köpte huset med tillhörande magasin, bryggor och planer på 1880-talet. Han exporterade sill till Tyskland och Polen men den sista sillperioden upphörde 1906 och ekonomin föll sakta samman. 1930 då min far tog över verksamheten var det mesta ganska förfallet. Han lät svetsa ihop gamla järnrör till en kran försedd med blocktalja och började ta upp badgästernas roddbåtar för vinterförvaring i de tomma sill-magasinen och fick så ihop till underhåll av byggnader och bryggor. Idag är området den nuvarande södra hamnen.

Kalvsund är för mig huset och havet. Huset som innehåller mer än 100 år av släktens historia. Havet som bjuder på segling och simning. Båda idrotter med stolta familjetraditioner: Farfar tävlade för Sverige mot Norge om Kattgattpokalen 1905. Pappa seglade och paddlade kanot och var Europamästare i ryggsim. I tonåren var jag ensam på Kalvsund om att brinna för kappsegling. Med ön som bas deltog jag varje sommar i flera regattor från Gottskär till Uddevalla.

http://www.xn--stjrnbtan-x2ao.se/sb312/index_sb312.html

Efter avslutningen i skolan och med nyinköpt skolmössa bar det av direkt ner till Stenpiren för transport med skärgårdsbåten kl 14:20. När vi 15:30 gick iland på Kalvsund – låg det litet av spänning i luften innan jag åter fann mig bekväm i ögemenskapen. Man fick orientera sig på nytt varje gång.

När sillperiodens guldrusch var över erbjöd en ström av turister från fastlandet nya inkomstmöjligheter för befolkningen i skärgården. Man hyrde ut till stadsbor över sommaren och fick ett välkommet tillskott till hushållskassan. Detta beskrivs i följande stycke ur boken Kalvsund – öns historia. (sid 139 – 141)

De som invaderade våra öar var den s.k. borgarklassen. Arbetarklassen hade förvisso inte råd att hyra, även om hyrorna var låga, och den riktiga societeten sökte sig till Marstrand eller Särö. Dock blev ju alla badgäster betraktade som societet och klyftan var stor mellan badgäster och öbor. Efter kriget (1945) började den inställningen svänga om och öborna betrakta badgäster som inkräktare och tala om dem i föraktfull ton.

Efter första världskrigets slut kastade sig den unga generationen in i en hektisk nöjesvirvel, - det galna 20-talet. Man ville ut och roa sig, dansa Charleston och lyssna på jazz. På förslag från badgästungdomar kom vårt f.d. sill-magasin att fräschas upp till festlokal och bli den första Såsen.

Farmors Taffelpiano bars ner till bryggan där det alltid var liv och rörelse och det spelades och dansades till sent in på natten. Badgästföreningen KBF bjöd på ett blandat kulturutbud med kabaréer, konserter, revyer och fester men även tennis, köllersving gymnastik och simskola fanns på programmet. En avigsida var att vissa personer med spritproblem kunde bli stupfulla på festerna och skämma ut sig inför öppen ridå vilket bidrog till öbornas förakt. Under två decennier blomstrade badgästkulturen för att efter 1945 sakta tyna bort. Såsen med sina väggmålningar av Nils Bohlin finns kvar och minner om denna epok.

Naturligtvis blev det en total kulturkrock mellan öbor och stadsbor. Man behöver bara läsa *Strindbergs Hemsöborna* för att förstå problematiken. Kalvsund var i grunden ett slutet fiskarsamhälle med i princip några starka klaner med många ingiften sinsemellan. För att som utsocknes bli riktigt accepterad som fullvärdig medlem av ögemenskapen förväntades det nog att man gifte in sig i någon av de gamla klanerna. Huvudmannen i den för tillfället dominerande släkten var den som bestämde på ön.

Religionen hade fortfarande ett fast grepp fördelad på tre olika samfund: Statskyrkan, Missionsförbundet och Pingströrelsen. Nykterhetsrörelsen var stark inom frikyrkan och kortspel liksom dans, utom ringlekar, ansågs som syndigt.

Vår tids Kalvsund har förändrats till att bli ett mera ordinärt svenskt villasamhälle med en medelinkomst enligt www.hitta.se på 35000kr/mån år 2018. Flera familjer utan tidigare anknytning till Kalvsund har köpt fastigheter på ön och bidragit till en positiv utveckling. Fisket som näring är helt borta. Många öbor har paradoxalt nog blivit till en sorts nutida badgäster och reser på badsemester till Mallorca och Thailand t.o.m. sommartid, när Kalvsund är som vackrast.

KIF, med fotbollen i högsätet, har tagit över KBF:s festtraditioner i Såsen, helt i linje med samhällsutvecklingen i övriga landet där idrotten är den ledande folkrörelsen.

Acceptans och tolerans är ord som kommer för mig när det gäller dagens Kalvsund. Man känner sig respekterad för den man är även om man väljer att stå fri från de traditionella gruppsammanhangen.

Det är min förhoppning att det så skall förbli.